

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ
Кафедра менеджменту, економіки, статистики та цифрових технологій

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ
Силабус навчальної дисципліни

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма	бакалавр фінансів, банківської справи та страхування (https://surl.li/ickhle)
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Денна
Рік підготовки, семестр	4 курс, 8 семестр
Обсяг дисципліни	3 кредита ЄКТС / 90 годин, у тому числі, самостійної роботи – 50 годин, лекційних – 20 години, семінарських – 20 годин
Форма семестрового контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Інформація про викладачів	<i>Лекції, семінарські заняття, консультації:</i> Кудельський Віталій Едуардович – кандидат економічних наук, доцентка, доцентка кафедри менеджменту, економіки, статистики та цифрових технологій y_kydelski@univer.km.ua kydelskijjjj@mail.com <i>Профілі у наукових базах даних:</i> Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=Qjx5pBMAAAAJ ORCID https://orcid.org/0000-0002-7252-6533
Розміщення курсу	Google classroom «Бізнес-планування» Код для приєднання: xm3owte https://classroom.google.com/c/NjY5NTUxMzc5MDc3
Консультації	Офлайн консультації: згідно із затвердженим розкладом; Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою та Google meet у робочі дні з 9.00 до 17.00; Консультації до заліку: напередодні заліку згідно із затвердженим розкладом.

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

<p style="text-align: center;">Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Загальні компетентності</p> <p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами.</p> <p>ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 05. Навички використання інформаційних систем і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p style="text-align: center;">Спеціальні компетентності</p> <p>СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.</p> <p>СК 03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)..</p> <p>СК 07. Здатність складати й аналізувати фінансову звітність.</p> <p>СК 08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>
<p style="text-align: center;">Програмні результати навчання</p>	<p>ПР 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p> <p>ПР 07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПР 08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.</p> <p>ПР 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>
<p style="text-align: center;">Місце дисципліни в логічній схемі</p>	<p>Знання цієї навчальної дисципліни слугуватимуть базою для подальшого вивчення дисциплін: ППО 2 Бізнес комунікації. ППО 8 Поведінкові фінанси</p>
<p style="text-align: center;">Зміст навчальної дисципліни</p>	<p>Тема 1. Теоретичні аспекти бізнес-планування.</p> <p>Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану.</p> <p>Тема 3. Структура бізнес-плану.</p> <p>Тема 4. Галузь, підприємство та його продукція.</p> <p>Тема 5. Дослідження та аналіз ринку.</p> <p>Тема 6. План маркетингу.</p> <p>Тема 7. Виробничий план.</p> <p>Тема 8. Організаційний план.</p> <p>Тема 9. Фінансовий план.</p> <p>Тема 10. Стратегія фінансування.</p> <p>Тема 11. Оцінка ризиків і їх страхування.</p> <p>Тема 12. Оформлення і презентація бізнес-плану.</p> <p>Тема 13. Ситуаційні особливості обґрунтування бізнес-плану.</p> <p>Тема 14. Експертиза бізнес-плану.</p>

	Тема 15. Технологія розробки різних видів бізнес-плану.
Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни	<p style="text-align: center;">Основні джерела</p> <p style="text-align: center;">Нормативно-правові документи</p> <p>1. Законодавство України про охорону праці URL: https://education.profitteh.kiev.ua/mod/page/view.php?id=66ДСТУ2293:2014. Охорона праці. Терміни та визначення основних понять. Чинний від 2015-05-01. Вид. офіц. Київ. 2015. 13 с. URL: http://web.kpi.kharkov.ua/safetvofliving/wp-content/uploads/sites/171/2017/10/dstu_2293_2014.pdf.</p> <p>2. Міжнародний стандарт SA8000:2001 «Соціальна відповідальність». SAI SA8000: 2001 Social Accountability International. URL: https://www.assistem.kiev.ua/doc/sa_8000-2001_rus.pdf 10.</p> <p>3. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці. Вимоги. URL: http://iso-management.com/wpcontent/uploads/2013/12/OHSAS-18001-2007-.pdf.</p> <p>4. Міжнародний стандарт ISO 45001:2018. Occupational health and safety management systems – Requirements with guidance for use. Системи менеджменту охорони здоров'я і безпеки праці. Вимоги та рекомендації до застосування. URL: https://pqm-online.com.</p> <p>5. Міжнародний стандарт ISO 26000. Керівництво для врахування соціальних вимог до компаній та організацій, яке служить для користувачів орієнтиром для сталого розвитку. URL: https://www.dqsglobal.com/uk-ua/sertifikujte/iso-26000.</p>
	<p style="text-align: center;">Підручники та навчальні посібники</p> <p>6. Варналій З. С. Бізнес-планування підприємницької діяльності. Навч. посіб. Чернівці. Технодрук. 2019. 264 с. URL: https://biblio.nkatk.com/index.php/kataloh/pidpryemnytstvo-ta-torhivlia/377-zs-varnalii-ta-in-biznes-planuvannia-pidpryemnytskoi-diiialnosti.</p> <p>7. Должанський З. І. Бізнес-план: технологія розробки. Навч. посіб. К. ЦУЛ 2019. 384 с. URL: https://library.nusta.edu.ua/depository/%D0%9E%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%91%D0%86%D0%97%D0%9D%D0%95%D0%A1-%D0%9F%D0%9B%D0%90%D0%9D%20%D0%A2%D0%95%D0%A5%D0%9D%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%AF%20%D0%A0%D0%9E%D0%97%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9A%D0%98.pdf.</p> <p>8. Євчук Л. А. Основи бізнесу та бізнес-планування. Навчальний посібник. Миколаїв 2023. ЧНУ ім. Петра Могили. 2023. 264с. URL: https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1287/1/%D0%84%D0%B2%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%9B.%20%D0%90.%20%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%B1%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81%D1%83%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B1%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf.</p> <p>9. Макаренко С.М., Олійник М.Н. Бізнес-планування. Навч.-метод. посіб. Херсон. «ТОФ «ВКФ «СТАР» ЛТД» 2017. 224 с. URL: https://ekhsuir.kspu.edu/items/0454dc84-4ac0-4c79-93a2-8c25a0b5af79.</p> <p>10. Македон В. В. Бізнес-планування. Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. і доп.. К. ЦНЛ. 2018. 236 с. URL:</p>

<https://library.nusta.edu.ua/depository/%D0%9E%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8/%D0%91%D0%86%D0%97%D0%9D%D0%95%D0%A1-%D0%9F%D0%9B%D0%90%D0%9D%D0%A3%D0%92%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF.pdf>

11. Козловський В. О. Бізнес-планування. Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. і доп.. Вінниця. вид-во ВНТУ. 2016. 190 с. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8314/%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20.pdf?sequence=1>.

12. Кучеренко В. Р. Бізнес-планування підприємства. Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. і доп. К. Знання. 2016. 423 с. URL: <https://duikt.edu.ua/ua/lib/1/category/726/view/729>.

13. Чирва О. Г., Чирва Г. М. Етика бізнесу. Навч.-метод. посіб. для аудиторного та самостійного вивчення дисципліни МОН України. Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань. Візаві. 2021. 115 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/16597/1/%D0%95%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B1%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81%D1%83%2C%20%D1%87%D0%B8%D1%80%D0%B2%D0%B0%20%D0%B3.%D0%BC.pdf>.

14. Ясинський В. В. Бізнес-планування. Навч. посіб. 2-ге вид. перероб. і доп.. К. Каравела. 2014. 233 с. URL: <https://opac.kntu.kr.ua/bib/5975>.

Допоміжна література

15. Грицюк Ю. І., Жабич М. Р. Управління ризиками реалізації програмних проєктів *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018. Т. 28. № 1. С. 150–162. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/upravlinnya-rizikami-realizatsiyi-programnih-proektiv>.

16. Данік Н.В. Бізнес-планування як інструмент здійснення фінансового менеджменту в сучасних умовах розвитку України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2014. № 1. С. 112. URL: <http://global-national.in.ua/archive/1-2014/16.pdf>.

17. Кваша О. С., Фоміна В. В. Бізнес-планування у діяльності організації: європейські стандарти, основні методологічні підходи та базові процедури. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 12. С. 268–275. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/45.pdf.

18. Кіндрат О. В., Дутка Г. І. Agile-методи для ефективної та продуктивної імплементації ІТ-продукту. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2021. Вип. 28. С. 149–157. URL: DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.5269131>.

19. Кудельський В.Е. Вплив війни на ринок праці в Україні *Грааль науки: міжнар. наук. журнал*. Вінниця - Відень: ГО «Європейська наукова платформа». НУ «Інститут науково-технічної інтеграції та співпраці». 2024. № 40. 642 с. С.150-157. URL: <https://DOI.org/10.36074/grail-of-science.07.06.2024.017>.

20. Кузьмін О.Є., Станасюк Н.С., Уголькова О.З. Соціальна відповідальність бізнесу: поняття, типологія та чинники формування. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2021. № 2 (6). С. 56-64.

21. Мороз О. В. Соціальна відповідальність бізнесу: нова форма конкурентного ведення бізнесу та ефективного функціонування капіталістичного суспільства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. № 20. С. 3-11/

y: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econpr_2019_4_13.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Інтернет-сторінка, присвячена Глобальному Договору ООН. URL: <https://globalcompact.org.ua/pro-nas/gd-oon-v-ukraini/>
2. Інтернет-сторінка, присвячена питанням розвитку СББ в Азії (CSR Asia). URL: <http://www.csr-asia.com/index.php?linksid=9>
3. Інтернет-сторінка, що містить інформацію про компанії-члени КСБ Європа. URL: <http://www.csreurope.org>
4. Інтернет-сторінка, що містить інформацію про Стандарт SA8000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0015697-07#Text>
5. Офіційний сайт Центру розвитку КСБ в Україні. URL: <https://csr-ukraine.org/>
6. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>.
7. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.
8. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
9. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України URL: <http://mon.gov.ua>.
10. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
11. Пошукова система Google Scholar URL: <http://scholar.google.com.ua/>.
12. Пошукова система Scopus URL: <http://www.scopus.com/home.url>.

Навчальний контент

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Тема 1. Теоретичні аспекти бізнес-планування	5	1	1	-	-	3
2.	Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану	6	1	1	-	-	4
3.	Тема 3. Структура бізнес-плану	6	1	2	-	-	3
4.	Тема 4. Галузь, підприємство та його продукція	5	1	1	-	-	3
5.	Тема 5. Дослідження та аналіз ринку	5	1	1	-	-	4
6.	Тема 6. План маркетингу	6	1	2	-	-	3
7.	Тема 7. Виробничий план	7	2	2	-	-	3
8.	Тема 8. Організаційний план	7	2	2	-	-	3
9.	Тема 9. Фінансовий план	7	2	2	-	-	3
10.	Тема 10. Стратегія фінансування	6	2	1	-	-	3
11.	Тема 11. Оцінка ризиків і їх страхування	6	2	1	-	-	3

Тематичний план навчальної дисципліни

	<table border="1"> <tr> <td>12.</td> <td>Тема 12. Оформлення і презентація бізнес-плану</td> <td>6</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>13.</td> <td>Тема 13. Ситуаційні особливості обґрунтування бізнес-плану</td> <td>6</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>14.</td> <td>Тема 14. Експертиза бізнес-плану</td> <td>6</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>15.</td> <td>Тема 15. Технологія розробки різних видів бізнес-плану</td> <td>5</td> <td>1</td> <td>1</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Усього годин</td> <td>90</td> <td>20</td> <td>20</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>50</td> </tr> </table>	12.	Тема 12. Оформлення і презентація бізнес-плану	6	1	1	-	-	4	13.	Тема 13. Ситуаційні особливості обґрунтування бізнес-плану	6	1	1	-	-	4	14.	Тема 14. Експертиза бізнес-плану	6	1	1	-	-	4	15.	Тема 15. Технологія розробки різних видів бізнес-плану	5	1	1	-	-	3		Усього годин	90	20	20	-	-	50
12.	Тема 12. Оформлення і презентація бізнес-плану	6	1	1	-	-	4																																		
13.	Тема 13. Ситуаційні особливості обґрунтування бізнес-плану	6	1	1	-	-	4																																		
14.	Тема 14. Експертиза бізнес-плану	6	1	1	-	-	4																																		
15.	Тема 15. Технологія розробки різних видів бізнес-плану	5	1	1	-	-	3																																		
	Усього годин	90	20	20	-	-	50																																		
Методи навчання та форми поточного контролю	<p>Під час лекційних занять застосовуються:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) традиційний усний виклад змісту теми; 2) створення проблемних ситуацій; 3) слайдова презентація; 4) експрес-опитування, діалог, дискусія; 5) методи активного слухання та методи зворотного зв'язку. <p>На семінарських заняттях застосовуються:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) дискусійне обговорення проблемних питань; 2) вирішення ситуаційних завдань; 3) методи активного слухання, диференціації та методи рефлексії. <p>Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни може проводитися у формах:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) усне або електронне (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу; 2) усне або електронне (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях; 3) виконання ситуаційних завдань; 4) захист підготовленої презентації. 																																								
Лекційні заняття	<p style="text-align: center;">Лекційне заняття 1</p> <p style="text-align: center;">Тема 1. Теоретичні аспекти бізнес-планування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бізнес-план у ринковій системі господарювання. 2. Структура бізнес-плану. 3. Формування інформаційного поля бізнес-плану. <p style="text-align: center;">Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні етапи формування бізнес-плану та його різновиди 2. Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії. 3. Оцінка сприятливих зовнішніх можливостей та загроз реалізації бізнес-проекту <p style="text-align: center;">Лекційне заняття 2</p> <p style="text-align: center;">Тема 3. Структура бізнес-плану</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цілі розробки бізнес-плану. 2. Логіка розробки бізнес-плану. 3. Вимоги до стилю написання та оформлення бізнес-плану <p style="text-align: center;">Тема 4. Галузь, підприємство та його продукція</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасна ситуація і тенденції розвитку галузі. 2. Підприємство, його сучасний стан та стратегія зростання. 3. Продукція (послуга) та напрями її удосконалення <p style="text-align: center;">Лекційне заняття 3</p> <p style="text-align: center;">Тема 5. Дослідження та аналіз ринку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз ринку. 2. Сегментація ринку. 3. Місцезнаходження фірми. 																																								

4.Позиціонування та ринкова стратегія.

Тема 6. План маркетингу

- 1.Логіка розроблення плану маркетингової діяльності.
- 2.Формування стратегії маркетингу.
- 3.Стратегія збуту та реалізації продукції підприємств.
- 4.Оцінка привабливості ринкових сегментів.

Лекційне заняття 4

Тема 7. Виробничий план

- 1.Цілі та завдання виробничого плану. Структура виробничого плану
- 2.Планування обсягів виробництва продукції (послуг).
- 3.Планування ресурсного забезпечення виробничої програми підприємств.
- 4.Виробнича програма підприємства.

Лекційне заняття 5

Тема 8. Організаційний план

- 1.Основні цілі та завдання організаційного плану.
- 2.Структура організаційного плану.
- 3.Вибір організаційно-правової форми бізне.
- 6.Організаційна структура та кадрова політика підприємств

Лекційне заняття 6

Тема 9. Фінансовий план

- 1.План доходів і витрат.
- 2.План грошових надходжень і виплат.
- 3.Плановий баланс підприємства.
- 4.Система показників ефективності підприємницького проекту.

Лекційне заняття 7

Тема 10. Стратегія фінансування

- 1.Зміст, завдання фінансової стратегії підприємства.
- 2.Методи фінансової доцільності проекту.
- 3.Джерела фінансування

Лекційне заняття 8

Тема 11. Оцінка ризиків і їх страхування

- 1.Сутність та види підприємницького ризику .
- 2.Основне завдання оцінки ризиків і їх страхування.
- 3.Методи оцінки стійкості проекту.

Лекційне заняття 9

Тема 12. Оформлення і презентація бізнес-плану

- 1.Цілі та завдання презентації бізнес-плану.
- 2.Оформлення бізнес-план.
- 3.Вимоги до презентації бізнес-плану

Тема 13.Ситуаційні особливості обґрунтування бізнес-плану

- 1.Вимоги кредиторів та інвесторів до бізнес-плану.
- 2.Характеристика програм мікрокредитування.
- 3.Умови фінансування бізнес-проектів міжнародними фінансовими організаціями.

Лекційне заняття 10

Тема 14. Експертиза бізнес-плану

- 1.Методологічні основи експертизи бізнес-планів.
- 2.Критерії оцінки якості обґрунтування бізнес-плану та його розділі.
- 3.Вимоги до експертів бізнес-плану

Тема 15. Технологія розробки різних видів бізнес-плану

- 1.Бізнес-план фінансового оздоровлення підприємства.
- 2.Бізнес-план реорганізації підприємства.
- 3.Бізнес-план інноваційного проекту.

Семінарські
заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Теоретичні аспекти бізнес-планування

Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану

Питання для усного опитування та дискусії

1. Сутність і завдання бізнес-планування в діяльності підприємства
2. Організація процесу бізнес-планування на підприємстві
3. Сутність, цілі, функції та види бізнес-планів.
4. Стадії бізнес-планування.
5. Основні цілі та складові елементи зовнішнього аналізу.
6. Місія та цілі підприємства.
7. Аналіз стратегічних альтернатив та обрання стратегії.

Методи навчання та форми поточного контролю

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань – 1 бал
- 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань у Google формі за темою заняття – 2 бала.
- 3) виконання письмових завдань у формі практичних ситуацій за темою заняття – 2 бала.

Аудиторна письмова робота

Завдання 1. Ситуації для обговорення

1. Які причини викликають необхідність здійснення бізнес-планування?
2. Які фактори здійснюють позитивний або негативний вплив на процес бізнес-планування в сучасних умовах ?
3. Які методи і підходи бізнес-планування Ви знаєте?
4. Які основні цілі здійснення бізнес-планування?
5. Чи відрізняється процес бізнес-планування на вітчизняних і закордонних підприємствах?
6. Який позитивний зарубіжний досвід бізнес-планування можна застосувати у вітчизняній практиці?
7. Які проблеми виникають при здійсненні бізнес-планування в сучасних умовах?

Семінарське заняття 2

Тема 3. Структура бізнес-плану.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Формування структури бізнес-плану.
2. Процеси, що впливають на зміст і структуру бізнес-плану.
3. Структура бізнес-плану, орієнтована на залучення інвестицій у виробничу діяльність.
4. Загальні вимоги до стилю написання бізнес-плану.
5. Форма титульного аркуша та правила оформлення змісту.
6. Функціональне призначення та правила оформлення резюме.

Методи навчання та форми поточного контролю

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань – 1 бал
- 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань у Google формі за темою заняття – 2 бала.
- 3) виконання письмових завдань у формі практичних ситуацій за темою заняття – 2 бала.

Аудиторна письмова робота

Завдання 1. Дайте характеристику основним розділам бізнес-плану. Результати оформити у вигляді табл. 3:

Таблиця 3. Типова структура бізнес-плану виробничого підприємства

Назва розділу	Зміст розділу
1. Резюме	
2. Галузь, підприємство та його продукція	

3. Дослідження ринку	
4. Виробничий план	
5. Організаційно – управлінська структура та персонал	
6. Маркетинговий план	
7. Оцінка ризиків та страхування	
8. SWOT – аналіз	
9. Фінансовий план	
10. Фінансові потреби та повернення інвестицій	
11. План впровадження проекту	
Додатки	

Семінарське заняття 3

Тема 4. Галузь, підприємство та його продукція

Тема 5. Дослідження та аналіз ринку.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Загальна характеристика підприємства та його продукції (послуг).
2. Опис базових галузевих параметрів.
3. Дослідження ринку.
4. Конкуренція: суть та значення.
5. Прогнозування обсягів продаж.
6. Загальна характеристика ринку продукту.
7. Вибір цільового ринку продукції фірми.
8. Обґрунтування вибору місцезнаходження фірми.
9. Оцінка впливу зовнішніх чинників на бізнес.
10. Конкурентна позиція фірми.

Методи навчання та форми поточного контролю

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань – 1 бал
- 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань у Google формі за темою заняття – 2 бала.
- 3) виконання письмових завдань у формі практичних ситуацій за темою заняття – 2 бала.

Аудиторна письмова робота

Завдання 1. Для експедитора передбачено оклад в розмірі мінімальної заробітної плати (з 1 січня 2020р) на місяць і 5% комісійного збору; для торговельного представника 10000 грн і 3%. Обидва працюють в одному географічному регіоні, очікуваний щомісячний обсяг становить 80 тис.грн. Визначити, хто з них кращий для фірми з точки зору економії витрат.

Завдання 2. Використовуючи основи закону єдності аналізу й синтезу і спосіб абсолютних різниць, визначити вплив факторів на обсяг товарної продукції, виявити недоліки, що вплинули на скорочення обсягів виробництва, та запропонувати заходи щодо їх усунення в майбутньому.

Показник	план	Факт
Товарна продукція замісяць, тис. грн	40280	40905
Середньооблікова чисельність робітників, чол.:	220	228
Відпрацьовано всіма робітниками		
тис. людино – днів	57,2	58,824
тис. людино – годин	457,6	458,83

Рекомендації до виконання завдань В даному випадку алгоритм

розрахунку впливу факторів на обсяг товарної продукції буде мати наступний вигляд:

$$V = ЧР * Д * К * ЧВ,$$

де V – обсяг товарної продукції, грн.;

$ЧР$ – середньооблікова чисельність робітників, чол.;

$Д$ – кількість робочих днів заданий період;

$К$ – середня тривалість робочого дня, год.;

$ЧВ$ – середній виробіток за 1 годину праці.

Визначимо зміну величини результативного показника:

$$В_{пл} = ЧР_{пл} * Д_{пл} * К_{пл} * ЧВ_{пл}$$

$$\Delta Вч = (ЧРф - ЧР_{пл}) * Д_{пл} * К_{пл} * ЧВ_{пл}$$

$$\Delta Вд = ЧРф * (Дф - Д_{пл}) * К_{пл} * ЧВ_{пл}$$

$$\Delta Вт = ЧРф * Дф * (Кф - К_{пл}) * ЧВ_{пл}$$

$$\Delta Вчв = ЧРф * Дф * Кф * (ЧВф - ЧВ_{пл})$$

$$Вф = ЧРф * Дф * Кф * ЧВф$$

Завдання 3. Ситуації для обговорення:

1. З яких джерел інформації можна дізнатися про перспективні бізнес ідеї?

2. З чого необхідно починати процес бізнес-планування на підприємстві?

3. За якими ознаками відбувається класифікація планів підприємства?

4. Як подолати труднощі, що виникають при здійсненні бізнес-планування?

5. Яким чином можна провести аналіз бізнес-планування на підприємстві?

6. Хто здійснює контроль за досягненням запланованих показників діяльності підприємства?

7. Як можна підвищити ефективність бізнес-планування на підприємстві?

Семінарське заняття 4

Тема 6. План маркетингу

Питання для усного опитування та дискусії

1. Завдання маркетингового плану.

2. Цілі та логіка розробки маркетингового плану.

3. Етапи процесу формування цілей маркетингової діяльності фірми.

4. Стратегія маркетингу.

5. Етапи опрацювання стратегії маркетингу.

6. Засоби реалізації стратегії маркетингу.

7. Прогнозування обсягів продажу продукції фірми.

Методи навчання та форми поточного контролю

1) дискусійне обговорення проблемних питань – 1 бал

2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань у Google формі за темою заняття – 2 бала.

3) виконання письмових завдань у формі практичних ситуацій за темою заняття – 2 бала.

Аудиторна письмова робота

Завдання 1. Підприємство реалізує товар, попит на який має високу цінову еластичність. Обсяг продажу становить 30000 одиниць за рік. Прямі витрати на одиницю складають 9,9 грн, постійні витрати на одиницю 5,5 грн при ціні продажу 22,2 грн. Підприємство поставило собі за мету збільшити обсяг продажу на 5000 одиниць і виділило для цього рекламний бюджет у розмірі 20 тис. грн на рік. Яким повинно

бути мінімальне збільшення ціни, при якому прибуток залишиться без змін.

Завдання 2. Ситуації для обговорення:

1. Які проблеми існують в діяльності вітчизняних підприємств?
2. Чи існує недобросовісна конкурентна боротьба і які її ознаки?
3. Яким чином конкуренти можуть вплинути на діяльність підприємства?
4. Що впливає на якість продукції підприємства?
5. Яким чином в умовах подорожчання ресурсів можна підвищити якість продукції?
6. Як підприємству можна вийти зі своєю продукцією на міжнародний ринок?
7. Яким вимогам повинна відповідати продукція вітчизняних підприємств, щоб бути реалізованою на ринку ЄС?
8. Які додаткові послуги можуть надавати підприємства?
9. В яких випадках підприємство використовує аутсорсинг?
10. Як оцінити потенційну ємкість ринку?
11. Як підприємству обрати свій сегмент ринку?
12. Як оцінити попит на продукцію?
13. Як встановити ціну на продукцію підприємства?
14. Яким чином при визначенні ціни врахувати інфляцію?
15. Яким чином можна спрогнозувати обсяг продукції підприємства?
16. Які канали збуту продукції Ви знаєте?
17. Як знизити витрати на рекламу продукції підприємства?
18. Де найкраще і в якому вигляді можна розмістити рекламу продукції підприємства?
19. В яких випадках рекламна кампанія підприємства не є ефективною?
20. Яким чином підприємства просувають свою продукцію на ринок?
21. Як оцінити комунікативну ефективність реклами?
22. Як оцінити торгову ефективність реклами?

Семінарське заняття 5

Тема 7. Виробничий план

Питання для усного опитування та дискусії

1. Завдання та логіка розробки виробничого плану.
2. Зміст виробничого плану.
3. Основні виробничі операції.
4. Машини та устаткування.
5. Сировина, матеріали, комплектуючі вироби.
6. Виробничі й невиробничі приміщення.
7. Додаткові відомості, що можуть бути наведені у виробничому плані

Методи навчання та форми поточного контролю

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань – 1 бал
- 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань у Google формі за темою заняття – 2 бала.
- 3) виконання письмових завдань у формі практичних ситуацій за темою заняття – 2 бала.

Аудиторна письмова робота

Завдання 1. Припустимо, що у підприємця є два варіанти реалізації підприємницької ідеї. Перший варіант є більш наукомістким та витратним. Він потребує

40 тисяч гривень загальновиробничих, а прямі витрати на виробництво одиниці продукції при цьому складуть 2,5 грн.

Другий варіант є більш простим. Він потребує всього 20 тисяч грн. загальновиробничих витрат, а прямі витрати на виробництво одиниці продукції при цьому складуть 4,5 грн.

Підприємець планує реалізувати 10 тисяч одиниць продукції за ціною 10 грн. за штуку (без врахування податку на додану вартість). Потрібно вибрати кращий варіант реалізації підприємницької ідеї.

Завдання 2. Підприємство використовує у виробництві будівельний матеріал. Інтервал часу між двома суміжними поставками – 22 дні. Термін доставки і вивантаження – 3 дні. Підготовка до використання матеріалу у виробничому процесі – 2 дні. Середньодобові витрати матеріалу – 11 т, а договірна ціна 1 т цього матеріалу – 80 грн. Розрахувати норматив виробничих запасів у натуральному і вартісному вираженні.

Семінарське заняття 6

Тема 8. Організаційний план

Питання для усного опитування та дискусії

1. Цілі та логіка розробки організаційного плану.
2. Структура організаційного плану.
3. Характеристика основних розділів організаційного плану.
4. Обґрунтування вибору організаційної форми бізнесу.
5. Визначення потреб фірми в персоналі.
6. Власники фірми й команда менеджерів.
7. Організаційна схема управління фірмою.
9. Кадрова політика фірми.

Методи навчання та форми поточного контролю

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань – 1 бал
- 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань у Google формі за темою заняття – 2 бала.
- 3) виконання письмових завдань у формі практичних ситуацій за темою заняття – 2 бала.

Аудиторна письмова робота

Завдання 1. По підприємствах легкої промисловості регіону отримана інформація, яка характеризує залежність обсягу випуску продукції (Y, млн. грн) від обсягу капіталовкладень (X млн. грн)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
X	102	40	108	207	206	209	100	102
Y	120	60	130	300	302	180	100	110

Побудувати лінійну функцію та спрогнозувати обсяг випуску продукції у 2020 році за умови, що обсяг капіталовкладень складе 200 млн грн.

Завдання 2. Ситуації для обговорення:

1. Які приміщення необхідні для запланованого виду бізнесу?
2. Від чого залежить розмір орендної плати за приміщення?
3. Яке обладнання необхідно для реалізації бізнес-проекту?
4. Які існують джерела фінансування купівлі обладнання?
5. Як здійснюється контроль за виробництвом?
6. Як здійснюється контроль за витратами?
7. Як знайти постачальників якісної сировини для виробництва?
8. Як здійснюється контроль якості продукції?
9. Як впливає впровадження новітніх технологій на показники виробничого плану?
10. Як визначити потребу підприємства в матеріально-технічних ресурсах?

11. Які фактори зовнішнього середовища здійснюють вплив на виробничий процес?
12. Які фактори внутрішнього середовища впливають на процес виробництва?
13. Як визначити склад спеціалістів для реалізації бізнес-плану?
14. На яких умовах підприємство може залучити спеціалістів для реалізації бізнес-плану?
15. Як виявити слабкі і сильні сторони персоналу, що задіяний в процесі реалізації бізнес-плану?
16. Як оцінити результати роботи персоналу?
17. Які методи стимулювання працівників Ви знаєте?
18. За рахунок яких коштів підприємство здійснює підготовку і перепідготовку персоналу?
19. Чи можливі зміни в організаційній структурі підприємства в процесі реалізації бізнес-плану?
20. Як визначити потребу підприємства в управлінському персоналі?

Семінарське заняття 7
Тема 9. Фінансовий план

Питання для усного опитування та дискусії

1. Завдання розробки та значення фінансового плану.
2. Особливості розробки фінансового плану.
3. Структура фінансового плану.
4. Завдання розробки та процедура складання: плану доходів і витрат, плану грошових надходжень та виплат, планового балансу.

Методи навчання та форми поточного контролю

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань – 1 бал
- 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань у Google формі за темою заняття – 2 бала.
- 3) виконання письмових завдань у формі практичних ситуацій за темою заняття – 2 бала.

Аудиторна письмова робота

Завдання 1. Припустимо, що в результаті розрахунків, виконаних в бізнес-плані, були отримані такі результати:

- прогнозований обсяг продажу виробів N за рік – 1 млн. шт.;
- ціна реалізації одного виробу Ц (без врахування ПДВ) – 100 грн;
- прямі витрати на виробництво одного виробу ПР1 – 50 грн;
- загальновиробничі витрати на один виріб ЗВ1 – 30 грн;
- ставка податку на прибуток $\%25 = \lambda$.

Для реалізації бізнес-плану був взятий кредит К на суму 20 млн. грн під номінальну річну кредитну ставку 20%. Потрібно визначити чутливість розробленого бізнесового проекту.

Завдання 2. Ситуації для обговорення:

1. З чого починається складання фінансового плану підприємства?
2. За рахунок яких коштів може відбуватися реалізація бізнес-проекту?
3. З якою метою складається фінансовий план підприємства?
4. Які фактори здійснюють вплив на показники фінансового плану?
5. Які показники лягають в основу при розробці фінансового плану?
6. Які основні проблеми виникають під час складання

фінансового плану?

7. Які підрозділи підприємства приймають безпосередню участь у складанні фінансового плану?

8. Яким чином відбувається контроль за показниками виконання фінансового плану?

9. В чому полягає різниця між фінансовим плануванням і прогнозуванням?

10. Як визначити точку безбитковості?

Семінарське заняття 8

Тема 10. Стратегія фінансування.

Тема 11. Оцінка ризиків і їх страхування.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Очікувані фінансові коефіцієнти.

2. Аналіз чутливості.

3. Фінансові потреби фірми й умови повернення коштів потенційним кредиторам та інвесторам.

4. Сутність ризику.

5. Типи можливих ризиків.

6. Цілі розробки та структура розділу «Оцінка ризиків».

7. Концепція управління ризиками.

8. Способи реагування на небезпеки та загрози для бізнесу фірми.

9. Заходи з мінімізації або нейтралізації негативних наслідків можливих ризиків.

10. Страхування ризиків.

Методи навчання та форми поточного контролю

1) дискусійне обговорення проблемних питань – 1 бал

2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань у Google формі за темою заняття – 2 бала.

3) виконання письмових завдань у формі практичних ситуацій за темою заняття – 2 бала.

Аудиторна письмова робота

Завдання 1. Розробити фінансову стратегію управління готівкою.

Завдання 2. Місце фінансової стратегії в системі стратегій підприємства.

Завдання 3. Послідовність етапів формування та реалізації фінансової стратегії підприємства.

Семінарське заняття 9

Тема 12. Оформлення і презентація бізнес-плану.

Тема 13. Ситуаційні особливості обґрунтування бізнес-плану

Питання для усного опитування та дискусії

1. Цілі та завдання презентації бізнес-плану.

2. Чинники, що приваблюють потенційних кредиторів та інвесторів до фінансування та співробітництва.

3. Зміст та організація проведення презентації бізнес-плану.

4. Засоби підвищення ефективності презентації.

Методи навчання та форми поточного контролю

1) дискусійне обговорення проблемних питань – 1 бал

2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань у Google формі за темою заняття – 2 бала.

3) виконання письмових завдань у формі практичних ситуацій за темою заняття – 2 бала.

Аудиторна письмова робота

Завдання 1. Скласти матрицю управлінських здібностей

Семінарське заняття 10

Тема 14. Експертиза бізнес-плану. Тема 15. Технологія розробки різних видів бізнес-плану.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Експертиза планових документів.
2. Експертиза виробничої площадки.
3. Експертиза бізнес-проекту.
4. Експертний висновок.
5. Особливості бізнес-планування реорганізації підприємства.
6. Бізнес-план диверсифікації підприємства.
7. Програми підвищення якості продукції та ефективності підприємницької діяльності.
8. Реструктуризація підприємства як основа подальшого економічного зростання, організаційні типи підприємств.
9. Бізнес-діагностика підприємства як складова бізнес-планування санації підприємства

Методи навчання та форми поточного контролю

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань – 1 бал
- 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань у Google формі за темою заняття – 2 бала.
- 3) виконання письмових завдань у формі практичних ситуацій за темою заняття – 2 бала.

Аудиторна письмова робота

Завдання 1. Ситуації для обговорення:

1. Яким чином можна підвищити ефективність бізнес-плану?
2. Як оцінити ефективність бізнес-плану для працівників підприємства?
3. Як оцінити ефективність бізнес-плану для споживачів?
4. Які проблеми виникають при здійсненні оцінки ефективності бізнес-плану?
5. Як оцінити ефективність бізнес-плану інвестиційного проекту?
6. В яких випадках реалізація бізнес-плану може бути неефективною?
7. Як підвищити показники прибутковості підприємства?

Завдання 2. Визначте наскільки доцільним є вкладання коштів у модернізацію виробництва одного із підрозділів підприємства. Відомо, що в перший рік необхідний обсяг інвестиційних ресурсів для реалізації заходу становить 1700 тис. грн., в другий – 2600 тис. грн. Заходи з модернізації дозволяють отримати грошові надходження починаючи з другого року реалізації проекту в розмірі 3600 тис. грн., а в третьому році – 1600 тис. грн. Середньоринкова ставка доходності в перший рік становить 10%, в другий – 15%, третій – 20%.

Самостійна робота із освітньої компоненти «Бізнес-планування» складається з двох частин: відповідей на питання до кожної теми та індивідуального завдання .

Тема 1. Теоретичні аспекти бізнес-планування

1. Методи бізнес-планування.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити методи планування, які реалізуються як у бізнес-плануванні так і в системі внутрішньо фірмового планування в цілому. Описати методи бізнес-планування які проводяться у межах бізнес-плану, базуються на відповідних методах і методології планування фінансово-економічних показників.

Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану

1. Підходи до бізнес-планування під впливом сучасних інформаційних технологій?

Самостійна

**робота
студентів**

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити підходи до бізнес-планування під впливом сучасних інформаційних технологій. Описати інформаційні технології та їх розвиток в ринкових умовах сьогодення.

Тема 3. Структура бізнес-плану

1.Характеристика розділів бізнес-плану.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення охарактеризувати розділи бізнес-плану. Описати особливості побудови блоків бізнес-плану та можливості розширення бізнесу в майбутньому

Тема 4. Галузь, підприємство та його продукція

1.Види продукції та їх характеристика.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити види продукції за галузями національної економіки. Описати найбільш перспективні види продукції та вплив на формування внутрішнього ринку.

Тема 5. Дослідження та аналіз ринку

1.Проблеми формування попиту та пропозиції на макрорівні.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити чинники розвитку внутрішнього ринку. Дослідити проблеми формування попиту та пропозиції. Описати перспективи розвитку внутрішнього ринку.

Тема 6. План маркетингу

1. Сезонні коливання попиту при плануванні річного обсягу збуту продукції.

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити чинники розвитку сезонних коливань попиту при плануванні річного обсягу збуту продукції. Описати перспективи розвитку ринку при сезонних коливаннях продукції.

Тема 7. Виробничий план

1.Товарно-матеріальне забезпечення виробничого процесу.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити проблеми товарно-матеріального забезпечення та їх вплив на діяльність підприємства. Описати особливості товарно-матеріальних цінностей.

Тема8. Організаційний план

1.Показники інтелектуального розвитку співробітників?

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити показники інтелектуального розвитку співробітників. Описати вплив інтелекту працівника на продуктивність його роботи.

Тема 9. Фінансовий план

1. Структура фінансового плану.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи
Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити структуру фінансового плану. Визначити послідовність побудови фінансового плану. Описати елементи фінансового плану.

Тема 10. Стратегія фінансування

1.Способи фінансування та їх характеристика.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити способи фінансування та їх вплив діяльність підприємства. Описати характерні особливості способів фінансування та провести їх порівняльну характеристику.

Тема 11.Оцінка ризиків і їх страхування

1.Причини ризиків та способи їх уникнення.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити причини ризиків та способи їх уникнення. Описати найбільш вагомні ризики та їх особливості.

Тема 12. Оформлення і презентація бізнес-плану

1.Вимоги до оформлення бізнес-плану.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити вимоги до оформлення бізнес-плану. Описати найбільш вагомні помилки та причини їх виникнення.

Тема 13. Ситуаційні особливості обґрунтування бізнес-плану

1.Особливості складання бізнес-плану для органів державної влади.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити особливості складання бізнес-плану для органів державної влади. Описати державної влади, які приймають участь у розгляді бізнес-планів. Визначити цілі та завдання складання бізнес-планів для органів державної влади.

Тема 14.Експертиза бізнес-плану

1.Вимоги до експертів бізнес-плану.

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити перелік вимог до експертів бізнес-плану.

Тема 15. Технологія розробки різних видів бізнес-плану

1. Фактори впливають на ефективність бізнес-плану в сучасних умовах

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначити фактори впливають на ефективність бізнес-плану в сучасних умовах. Описати показники підвищення ефективності бізнес-плану.

Аналітичне завдання 1.

Тема бізнес-плану обирається слухачем згідно бази виробничої практики та закріплюється за ним науково-педагогічним працівником на початку семестру. Наукова робота – це самостійно виконане наукове дослідження певної проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результат власного пошуку та обґрунтовані висновки. Підготовка бізнес-плану у такій формі передбачає:

- підбір та опрацювання літератури за темою наукової роботи;
- складання бізнес-плану (характеристика галузі та підприємства. опис продукту чи послуги; опис ринку. конкуренція. план маркетингу; виробничий план; організаційний план; планування витрат; фінансовий план; стратегія фінансування; оцінка ризиків і їх

страхування; довгостроковий розвиток та оцінка ефективності бізнес - ідеї. резюме; презентація бізнес-плану.);

- виклад основних ідей та пропозицій авторів;
- презентація та захист бізнес-плану відбувається під час проведення консультацій з навчальної дисципліни (виступ до 8 хвилин).

Форма контролю – перевірка правильності виконання бізнес-плану із врахуванням самостійності, творчості, правильності розрахунків і вмінням захистити результати дослідження. Захист (до 8 хвилин) за темою наукової роботи відбувається під час проведення консультацій з навчальної дисципліни «Бізнес-планування».

Доопрацьована дослідна робота, що виконана за обраною темою, може бути заслухана на студентському науково-дослідному гуртку та подана на конкурс студентських наукових робіт з дотриманням установлених вимог. Результати наукової роботи можуть публікуватись у вітчизняному чи закордонному науковому виданні у формі статті, доповідатись на міжнародній, закордонній, всеукраїнській чи університетській конференціях з публікацією або без публікації тез, за що слухачі магістратури одержують додаткові бали.

Складання бізнес-плану підприємства за наступною типовою структурою:

1. Титульна сторінка - містить назву компанії, її юридичну і фактичну адреси, телефони, емейл і адресу сайту (якщо є), найменування і повні реквізити власників компанії, найменування і дуже стисло (однією пропозицією) - сутність проекту, інформацію про виконавців проекту і дату його складання.

2. Резюме проекту - є основними положеннями, сутністю, «вичавлюваннями» з проекту, його основними висновками. Мета резюме - зацікавити інвестора і змусити його докладніше ознайомитися із змістом бізнес-плану. Обсяг резюме зазвичай - 2-3 сторінки тексту, який повинен бути складений простими словами без використання термінології й нескладними реченнями. Воно повинне довести інвесторові вигідність і перспективність вкладень в інвестиційний проект, що представляється.

3. Опис компанії - містить інформацію про компанію, яка пропонує інвестиційний проект, її повні реквізити, інформацію про засновників та їхні реквізити, цілі компанії, відомості про керівництво, історію компанії, досягнення, організаційну структуру, основні продукти і місце компанії на ринку.

4. Опис продукту або послуги - включає інформацію про продукт або послугу, його основні характеристики, основних споживачів, споживчівластивості товару, відмінності від існуючих аналогів, інформацію про патенти і ліцензії.

5. Маркетинговий аналіз - містить інформацію про товари, що є на ринку, продукцію конкурентів, порівняння характеристик і споживчих якостей товарів конкурентів і пропонованого продукту, інформацію про найменування конкурентів та їхні реквізити, ціни конкурентів та їхню стратегію просування товарів.

6. Стратегія просування товару - основним є визначення ринкової ніші, тобто того, який саме і для яких категорій споживачів призначений товар, кількісний і якісний аналіз споживачів, де вони розташовані, якимисама методами і каналами збуту пропонується реалізовувати товар або послугу. Наводиться інформація про стратегію рекламування продукту або послуги, витрати на маркетинг, ціноутворення, політику в роботі з покупцями. Цей розділ бізнес-плану

	<p>часто є його найслабкішим місцем.</p> <p>7. Виробництво - у разі якщо це виробниче підприємство, цей розділ містить інформацію про вибрану технологію виробництва, мотивації її вибору, опис основних технологічних процесів підприємства, схему його роботи, розстановку устаткування. Якщо передбачається реконструкція або будівництво, то наводиться опис технічних рішень і розрахунки витрат на реконструкцію або будівництво. У розділі наводяться розрахунки потреби у матеріалах і сировині на виробництво продукції, витрати на їх закупівлю, аналіз постачальників, витрати на обслуговування і плановий ремонт устаткування. У разі якщо специфіка виробництва того вимагає, наводиться інформація про необхідність придбання ліцензій та інших дозволів, вимоги з техніки безпеки праці.</p> <p>8. План персоналу - в цьому розділі подаються інформація про потребу у персоналі, його кількості і кваліфікації, аналіз ринку праці по кожній позиції працівників, розрахунки витрат на оплату праці персоналу, його соціальне забезпечення, методи стимулювання і навчання.</p> <p>9. Організаційна структура і управління - містить схему організаційної структури управління підприємством, інформацію про кількісний і якісний склад підрозділів підприємства, вимоги до його кваліфікації, розрахунок витрат на оплату праці, соціальне забезпечення і стимулювання праці персоналу, що управляє.</p> <p>10. Фінансовий план - найцікавіша частина бізнес-плану з практичного погляду. Він показує, яких фінансових ресурсів буде потрібно для реалізації інвестиційного проекту і в які періоди часу, а також віддачу від проекту при заданих початкових даних і правильності висновків маркетингового дослідження. Фінансовий план є ключовим розділом бізнес-плану.</p> <p>11. Аналіз ризиків проекту. В цьому розділі дається опис можливих ризиків проекту та їх характеристика, а також стратегія з їх мінімізації. У бізнес-плані необхідно виділити й розглянути лише найбільш імовірні для цього бізнесу ризики.</p> <p>12. Додатки до бізнес-плану - це документи, на базі яких було складено бізнес-план: дані маркетингових досліджень, специфікації і докладні описи продуктів, розгорнені характеристики конкурентів та їхніх продуктів, копії рекламних матеріалів, прайс-листів, каталогів, листи від покупців і замовників, контракти, резюме керівників проекту і підрозділів підприємства, інші документи, висновки експертів.</p> <p><i>Завдання виконується кожним студентом окремо та оформляється як індивідуальна робота.</i></p>
--	--

Політика та контроль

<p>Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття</p>	<p>Перескладання лекцій та семінарських занять відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджене рішенням вченої ради від 29.08.2025 р., протокол №1, введене в дію наказом від 29.08.2025 р. № 523/25 (https://surl.li/liuxqd) (у новій редакції).</p> <p>Перескладання лекції: виконання завдання за темою пропущеної лекції.</p> <p>Перескладання семінарських занять: усне опитування по питаннях семінару, розв'язування практичних ситуацій, обґрунтування власного бачення проблемного питання.</p>
--	---

Питання для підсумкового контролю

Підсумковий контроль

1. Сутність поняття «бізнес-план».
2. Основні функції бізнес-плану.
3. Класифікація бізнес-планів.
4. Цілі розробки бізнес-плану.
5. Формування інформаційного поля.
6. Загальна методологія розробки бізнес-плану.
7. Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії розробки бізнес-плану.
8. Основні цілі та складові зовнішнього аналізу.
9. Основні завдання та сутність внутрішнього аналізу.
10. Визначення місії фірми.
11. Формування цілей діяльності фірми.
12. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії.
13. Фактори, що впливають на зміст і структури бізнес-плану.
14. Етапи формування структури бізнес-плану.
15. Складові бізнес-плану.
16. Логіка розробки бізнес-плану.
17. Вимоги до стилю написання і оформлення бізнес-плану.
18. Функціональне призначення резюме.
19. Цілі, логіка розробки та структура розділу «Галузь, фірма та її продукція».
20. Аналіз стану справ у галузі.
21. Основні складові концепції «поведінки» фірми в галузі.
22. Загальна характеристика фірми.
23. Цілі, логіка розробки та структура розділу «Дослідження ринку».
24. Вибір цільового ринку.
25. Оцінка впливу зовнішніх чинників на бізнес.
26. Завдання та логіка розробки маркетинг-плану.
27. Етапи процесу формування цілей маркетингової діяльності фірми.
28. Етапи опрацювання стратегії маркетингу.
29. Засоби реалізації стратегії маркетингу.
30. Стратегія збуту та реалізації продукції фірми.
31. Політика ціноутворення.
32. Опрацювання рекламної кампанії та формування політики підтримки продукту фірми.
33. Прогнозування обсягів продажу продукції фірми.
34. Завдання та логіка розробки виробничого плану.
35. Структура виробничого плану.
36. Цілі та структура організаційного плану.
37. Обґрунтування вибору організаційної форми бізнесу.
38. Визначення потреб фірми в персоналі.
39. Власники фірми, команда менеджерів і зовнішні консультанти.
40. Організаційна схема управління фірмою.
41. Кадрова політика і стратегія фірми.
42. Цілі та структура розділу «Оцінка ризиків».
43. Сутність підприємницького ризику.
44. Основні види ризиків у сучасному бізнесу.
45. Концепція управління ризиками.
46. Способи реагування на загрози бізнесу.
47. Заходи з мінімізації або нейтралізації негативних наслідків можливих ризиків.
48. Значення розробки фінансового плану.
49. Особливості розробки фінансового плану.
50. Структура фінансового плану.

	<p>51. План доходів і витрат. 52. План грошових надходжень і виплат. 53. Вимоги до складання планового балансу. 54. Очікувані фінансові коефіцієнти. 55. Аналіз чутливості. 56. Фінансові потреби фірми та умови повернення коштів кредиторам та інвесторам. 57. Сутність презентації бізнес-плану. 58. Чинники, що приваблюють потенційних партнерів та інвесторів до фінансування та співробітництва. 59. Організація проведення презентації бізнес-плану. 60. Засоби підвищення ефективності презентації бізнес</p>
<p>Критерії оцінювання</p>	<p>1. Положення про організацію освітнього процесу у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджене рішенням вченої ради від 29.08.2025 р., протокол №1, введене в дію наказом від 29.08.2025 р. № 523/25 (https://surl.li/liuxqd) (у новій редакції). 2. Положення про систему рейтингового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти у Хмельницькому університеті управління та права наказом від 19.02.2019 р. №74/19 (http://www.univer.km.ua/page/Polozhennya_ratings.pdf)</p> <p>Нарахування балів здобувачам вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:</p> <div style="text-align: center;"> <pre> graph TD A[Вивчення навчальної дисципліни] --> B[100 балів] B --> C[Очна форма здобуття освіти (денна, вечірня)] B --> D[Заочна форма здобуття освіти] C --> E[10 балів – за результатами навчання під час лекцій] E --> F[30 балів – за результатами навчання під час семінарських (практичних, лабораторних) занять] F --> G[20 балів – за результатами самостійної роботи] D --> H[5 балів – за результатами навчання під час лекцій] H --> I[25 балів – за результатами навчання під час семінарських (практичних, лабораторних) занять] I --> J[30 балів – за результатами самостійної роботи] G --> K[40 балів – за результатами складання семестрового контролю] J --> K </pre> </div> <p>Обсяг балів, здобутих здобувачем вищої освіти під час лекцій з навчальної дисципліни, визначається у пропорційному співвідношенні до кількості відвіданих лекцій. Загальна кількість балів визначається за формулою: $\sum_{Л} = \text{Фл} / \text{Пл} \times \text{Мах}, \text{ де:}$</p>

$\Sigma_{л}$ – загальна кількість балів;
 $\Phi_{л}$ – кількість фактично відвіданих лекцій;
 $\Pi_{л}$ – планова кількість лекцій, визначена робочою програмою;
 Max – максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати за роботу на лекціях.

Кількість балів, здобутих здобувачем вищої освіти під час **семінарських** (практичних, лабораторних) занять з навчальної дисципліни, визначається за формулою:

$$\Sigma c = (B_1 + B_2 + \dots + B_n) / n \times K, \text{ де:}$$

Σc – загальна кількість балів;

B – кількість балів, отриманих на одному занятті;

n – кількість семінарських (практичних, лабораторних) занять, визначених робочою програмою;

K – коефіцієнт, який, як правило, дорівнює 7 (для денної форми здобуття освіти) або 6 (для заочної форми здобуття освіти).

Коефіцієнт K може бути іншим з урахуванням специфіки навчальної дисципліни.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття здобувачеві вищої освіти до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

За виконання самостійної роботи здобувач вищої освіти денної форми навчання може одержати максимально 20 балів.

Перерозподіл балів, в межах максимально можливої кількості їх одержання за виконану самостійну роботу, наведено в табл. 1.

Таблиця 1. Розподіл балів для самостійної роботи

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер теми															Усього балів	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.		
1.	Максимальна кількість балів за одну письмову роботу з відповідної теми	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	10
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	10															10	
	Усього балів																20	

За семестровий контроль, що проводиться у формі екзамену здобувач вищої освіти може максимально одержати 40 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань студентів за результатами семестрового контролю, подана у табл. 4.6 підпункту 4.5.1 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова(затвердженого 29 серпня 2025 року, протокол № 1).

Перерозподіл балів, в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані здобувачами вищої освіти відповіді в усній та письмовій

	<p>формі відповідно на питання, практичного завдання і тестові завдання екзаменаційного білета, наведено в табл. 2.</p> <p>Таблиця 2. Розподіл балів для семестрового контролю</p>					
	№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер питань екзаменаційного білета / кількість балів			Разом балів
			1	2	3	
	1.	Максимальна кількість балів за відповідь на питання	15			15
	2.	Максимальна кількість балів за відповідь на тестові завдання		15,0	-	15,0
	3.	Максимальна кількість балів за виконання практичного завдання		-	10,0	10,0
		<i>Усього балів</i>	15,0	15,0	10,0	40,0
	<p>Підсумовування балів за результатами вивчення навчальної дисципліни здійснюється після проведення семестрового контролю (складання семестрового екзамену).</p> <p>Семестрова оцінка обчислюється шляхом додавання набраних здобувачем вищої освіти балів з поточного та семестрового контролю.</p>					
Можливість визнання результату в неформальній освіті	<p>Здобувачу вищої освіти визнаються результати неформальної освіти за тематикою, пов'язаною з навчальною дисципліною, у порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (https://surl.li/fxneax) (за умови наявності сертифікату). Кількість зарахованих балів залежить від тематики онлайн курсу.</p> <p>Здобувачу вищої освіти можуть визнаватись результати участі у: конкурсі, науково-практичній конференції, тренінгу, турнірі, брейн-рингу тощо. Кількість зарахованих балів залежить від тривалості та тематики заходу.</p>					
Політика академічної доброчесності	<p>Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету http://univer.km.ua/page.php?pid=188</p>					
Політика врегулювання конфліктів	<p>Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджений рішенням вченої ради університету 27 травня 2020 року, протокол № 9, введений в дію наказом від 27.05.2020 р. № 201/20 (http://univer.km.ua/doc/Etichniy_kodeks.pdf)</p>					
Зворотній зв'язок	<p>1. Під час аудиторних занять, консультацій.</p> <p>2. За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань студентів, що проводяться в університеті.</p>					

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

РОЗРОБНИК

доцент кафедри менеджменту, економіки, статистики та цифрових технологій, кандидат економічних наук, доцент **Віталій КУДЕЛЬСЬКИЙ**

ГАРАНТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

завідувачка кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, кандидатка економічних наук, доцентка **Алла КРУШИНСЬКА**

СХВАЛЕНО

рішення кафедри менеджменту, економіки, статистики та цифрових технологій 28 жовтня 2025 року, протокол № 3.